

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

12. detsember 1989*

[...]

Kohtuasjas C-265/88,

mille esemeks on Euroopa Kohtule Pretura di Volterra poolt EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud taotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleliolevas kriminaalmenetluses järgmise isiku suhtes:

Lothar Messner

eelotsust EMÜ asutamislepingu artikli 3 punkti c ja artikli 56 lõike 1 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees Sir Gordon Slynn, kohtunikud R. Joliet ja G. C. Rodríguez Iglesias,

kohtujurist: J. Mischo,

kohtusekretär: peaadministraator D. Louberman

olles läbi vaadanud märkused, mille esitasid:

– Itaalia Vabariigi valitsuse nimel avvocato dello Stato Ivo Braguglia,

– Euroopa Ühenduste Komisjoni nimel selle õigustalituse ametnik Guido Berardis,

arvestades kohtuistungil ettekannet ja 29. juuni 1989. aasta suulist menetlust,

kuulanud 12. oktoobri 1989. aasta istungil ära kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

Põhjendused

1. 14. septembri 1988. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 28. septembril 1988, esitas Pretura di Volterra kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 kohaselt eelotsuseküsimuse asutamislepingu artikli 3 punkti c ja artikli 56 lõike 1 tõlgendamise kohta seoses isikute vaba liikumisega.

2. See küsimus tekkis kriminaalmenetluses, mida alustati Saksamaa kodaniku Lothar Messneri vastu, keda süüdistatakse selles, et ta ei esitanud kolme päeva jooksul pärast Itaalia territooriumile sisenemist Itaalia õigusaktidega ettenähtud elukohateadet. Liikmesriikide kodanike puhul on see kohustus pandud töötajatele ja teenuseid osutavatele või kasutatavatele isikutele, kes kavatsevad jääda Itaaliasse mitte kauemaks kui kolmeks kuuks. Selle kohustuse rikkumist karistatakse kuni kolmekuulise vangistuse või kuni 400 000 Itaalia liiri suuruse trahviga.

3. Kuna siseriiklik kohtus kahtles, kas vastavad õigusnormid on ühenduse õigusega kooskõlas, peatas ta menetluse ja esitas Euroopa Kohtule järgmise eelotsuseküsimuse:

„Kas EMÜ asutamislepingu artikli 3 punkti c koos artikli 56 lõikega 1 võib tõlgendada selliselt, et Itaalia on seadusega lubatud panna ühenduse teise liikmesriigi kodanikele kohustus esitada ametlik elukohateade kolme päeva jooksul pärast Itaalia territooriumile sisenemist, kusjuures sellise kohustuse täitmata jätmisel kohaldub neile kriminaalkaristus, kui arvestada asjaolu, et seda liiki feodaalset kohustust, mille olemus ja eesmärk on silmnähtavalt rõhuv ja selgelt ksenofoobiast inspireeritud, ei saa õigustada riikliku poliitika, avaliku julgeoleku või rahva tervishoiu mis tahes konkreetsel alusel?”

4. Täpsemad andmed faktiliste asjaolude, kohaldatavate õigusaktide ja Euroopa Kohtule esitatud kirjalike märkuste kohta on esitatud kohtuistungis ettekandes ning käesolevas otsuses käsitletakse neid niivõrd, kui see on vajalik Euroopa Kohtu põhjenduste seisukohast.

5. Siseriiklik kohus küsib sisuliselt seda, et kas isikute vaba liikumist puudutava ühenduse õigusega on kooskõlas see, et liikmesriik paneb teiste liikmesriikide kodanikele, kes kasutavad oma vaba liikumise õigust, kohustuse esitada kolme päeva jooksul pärast liikmesriigi territooriumile sisenemist elukohateade, mille esitamata jätmisel kohaldatakse karistusõiguslikke meetmeid.

6. Kohtuasjas 118/75: *Watson ja Belmann* (EKL 1976, lk. 1185) tehtud otsuses on kohus juba leidnud, et luues isikute vaba liikumise põhimõtte ja andes selle kohaldamisalasse jäävatele isikutele õiguse asutamislepingus sätestatud eesmärgil liikmesriigi territooriumile siseneda, ei ole ühenduse õigus välistanud liikmesriikide õigust võtta meetmed, mis võimaldavad siseriiklikel ametiasutustel saada täpseid andmeid nende territooriumiga seotud inimeste liikumise kohta.

7. Kohus märkis, et 15. oktoobri 1968. aasta nõukogu direktiivi 68/360/EMÜ liikmesriikide töötajate ja nende perekondade liikumis- ja elamispiirangute kaotamise kohta ühenduse piires (EÜT L 257, 19.10.1968, lk 13–16) artikli 8 lõike 2 ja nõukogu 21. mai 1973. aasta direktiivi 73/148/EMÜ liikmesriikide kodanikele seoses asutamise ja teenuste osutamisega seatavat liikumis- ja elamispiirangute kaotamise kohta ühenduse piire (EÜT L 172, 28.6.1973, lk 14–16) artikli 4 lõike 2 kohaselt võivad liikmesriikide pädevad asutused nõuda, et teiste liikmesriikide kodanikud teataksid oma viibimisest asjaomase riigi asutustele.

Vormindatud: Eesti

Vormindatud: Eesti

8. Seega asus kohus seisukohdale, et sellist kohustust ei saa iseenesest pidada isikute vaba liikumist käsitlevate eeskirjade rikkumisena. Kohus märkis siiski, et selline rikkumine võib tuleneda õiguslikest formaalsusest, kui sellised formaalsused on sellise, et nad piiravad asutamislepinguga nõutavat liikumisvabadust või piiravad liikmesriikide kodanikele antud õigust siseneda teise liikmesriigi territooriumile ja elada seal ühenduse õigusega ettenähtud eesmärkidel (eespool viidatud kohtuasjas *Watson ja Belmann* tehtud otsuse 18. punkt).

9. Kohtuasjas *Watson ja Belmann* tehtud otsusest selgub, et nii on see eelkõige siis, kui välismaalastele oma saabumisest teatamiseks antud aeg ei ole mõistlik või kui karistused selle kohustuse täitmatajätmise eest on rikkumise raskust arvestades ebaproportsionaalsed.

10. Selles suhtes tuleb märkida, et eelotsuseküsimumes viidatud kolmepäevane tähtaeg tundub olevat liiga lühike, arvestades, et asjaomastele isikutele peab jääma piisavat aega, et reisida piirilt oma sihtkohta ning selgitada seal välja pädev asutus ja nõutavad haldusformaalsused.

11. Niisuguse ajalise piirangu kehtestamine ei tundu olevat absoluutselt vajalik, et kaitsta vastuvõtjariigi huvi saada täpset teavet tema territooriumi puudutavate inimeste liikumise kohta. Puudub põhjus eeldada, et pikema tähtaja andmine seda huvi kahjustaks. Seda seisukohta kinnitab ka asjaolu, et enamik sarnase kohustuse kehtestanud liikmesriike on andnud asjaomastele isikutele pikema tähtaaja.

12. Järelikult ei saa kolmepäevast tähtaega pidada mõistlikuks.

13. Mis puudutab kõnealuste õigusaktide rikkumise eest kehtestatud karistusi, mis hõlmavad vabadusekaotust või trahvi, siis tuleb märkida, et trahvimine ei ole lubatud, kui tähtaeg elukohateate esitamiseks ei ole mõistlik.

14. Samuti tuleb lisada, nagu kohus 3. juuli 1980. aasta otsuses kohtuasjas 157/79: *Regina v Pieck* (EKL 1980, lk. 2171) seoses ühenduse õigusega kaitstud isikule elamisloa andmiseks vajalike formaalsuste täitmatajätmisega leidis, et juhul kui siseriiklikel asutustel on õigus selliste sätete mittejärgimisel kohaldada karistusi, mis on võrreldavad nende enda kodanike poolt sooritatud väiksemate õigusrikkumiste eest kohaldatavate karistustega, ei ole õigustatud sellise karistuse kehtestamine, mis on rikkumise raskuse suhtes niivõrd ebaproportsionaalne, et saab takistuseks töötajate vabale liikumisele. Nii oleks see eriti juhul, kui karistus seisneb vangistuses.

Vormindatud: Eesti

Vormindatud: Eesti

Vormindatud: Eesti

Vormindatud: Eesti

15. Seega tuleb siseriiklikule kohtule vastata, et isikute vaba liikumist käsitlevate ühenduse õiguse sätetega on vastuolus see, kui liikmesriik kehtestab liikumisvabadust kasutavate teiste liikmesriikide kodanikele kohustuse esitada kolme päeva jooksul pärast vastava riigi territooriumile sisenemist elukohateade , mille esitamata jätmisel kohaldatakse karistusõiguslikke meetmeid.

Kohtukulud

16. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Itaalia valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda)

vastuseks Pretura di Volterra 14. septembri 1988. aasta otsusega esitatud küsimusele, otsustab:

Isikute vaba liikumist käsitlevate ühenduse õiguse sätetega on vastuolus see, kui liikmesriik kehtestab liikumisvabadust kasutavate teiste liikmesriikide kodanikele kohustuse esitada kolme päeva jooksul pärast vastava riigi territooriumile sisenemist elukohateade , mille esitamata jätmisel kohaldatakse karistusõiguslikke meetmeid..

Slynn

Joliet

Rodríguez Iglesias

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 12. juulil 1989 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Esimese koja esimees

J.-G. Giraud

G. Slynn